

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/24/2017
Identifikačné číslo spisu: 8017200123
Dátum vydania rozhodnutia: 31.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8017200123.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci žalobcu: Mgr. H. X., bytom R., M. č. X, zastúpeného JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Klincová č. 35, proti žalovanej: Sociálnej poisťovni, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 - 10, Bratislava, o priznanie starobného dôchodku, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.08.2017, č.k. 5Sa/4/2017-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 5Sa/4/2017-33 z 10.08.2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 5Sa/4/2017-33 z 10.08.2017 žalobu o preskúmanie rozhodnutia Generálneho riaditeľa žalovanej zo dňa 02.01.2017, číslo XXX XXX XXXX X zamietol a náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, ústredie, rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie zo dňa 12.10.2016 podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákona č. 461/2003 Z.z.“) potvrdil. Rozhodol tak o žiadosti žalobcu o priznanie starobného dôchodku, ktorú prvostupňový správny orgán zamietol podľa § 21 a § 175 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1, § 274 a § 114 zákona č. 461/2003 Z.z.

2. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žiadosťou zo dňa 27.12.2013 žalobca požiadal o priznanie starobného dôchodku od 27.12.2010 v súlade s § 114 zákona č. 461/2003 Z.z. Podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej len „Vojenský úrad“) č. VÚSZ-93089-PO/2013-OVZ zo dňa 19.12.2013 bol žalobcovi od 31.03.1998 priznaný výsluhový príspevok podľa ustanovenia § 33 ods. 1 písm. c/ zákona č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení neskorších predpisov. Podľa ustanovenia § 89 ods. 3 zákona č. 114/1998 Z.z. o sociálnom

zabezpečení vojakov sa výsluhový príspevok s účinnosťou od 01.05.1998 považuje za výsluhový dôchodok a podľa ustanovenia § 125 ods. 13 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa od 01.07.2002 považuje naďalej za výsluhový dôchodok.

3. Krajský súd z potvrdenia Vojenského úradu č. 93 089-PO z 21.03.2014 zistil, že žalobcovi bola zhodnotená doba služby od 01.01.1965 do 30.03.1998 v I. kategórii funkcií, t.j. 33 rokov a 90 dní. Po priznaní výsluhového príspevku (ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok), žalobca vo všeobecnom systéme poistenia získal ďalšie obdobie dôchodkového poistenia, a to od 31.03.1998 do 31.12.1999. Krajský súd zopakoval podrobný výpočet starobného dôchodku, ktorý bol krátený podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128 o sumu starobného dôchodku, ktorá zodpovedá zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového príspevku, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok, za celé roky.

4. Námietku žalobcu, ktorou poukázal na právny názor Krajského súdu v Prešove spisovej značky č. k. 5Sd/34/2014 zo dňa 09.10.2014, nepovažoval za dôvodnú, keďže v danom konaní išlo o inú skutkovú a právnu situáciu ako v konaní žalobcu.

5. Námietku žalobcu ohľadne diskriminácie tiež neuznal s poukazom na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej právo na užívanie práv zaručených Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd bez diskriminácie, zaručených v čl. 14, je porušené, ak štáty bez objektívneho a rozumného ospravedlnenia zaobchádzajú odlišne s osobami v analogických situáciách alebo nezaobchádzajú odlišne s osobami, ktorých situácia sa citeľne líši. Mal za to, že v prípade žalobcu táto situácia nenastala, keďže u poistencov ktorí sa ocitli v obdobnej situácii žalovaná postupuje obdobne.

6. Krajský súd uzavrel, že navrhovateľovi bola zamietnutá žiadosť o starobný dôchodok podľa preukázateľných skutočností a v súlade s platnými predpismi. Preto žalobu podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

7. Proti tomuto rozsudku podal žalobca kasačnú sťažnosť. Namietol, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Sociálna poisťovňa, ani generálny riaditeľ vo svojich rozhodnutiach nevyvrátili vznesené námietky uvedené v odvolaní. Podstatou námietok je skutočnosť, že Sociálna poisťovňa nerešpektovala právo na primerané hmotné zabezpečenie tým, že vypočítala starobný dôchodok 0 Eur. Pre nárok na starobný dôchodok Sociálna poisťovňa hodnotila celú získanú dobu poistenia 36 rokov a 131 dní (z toho 33 rokov 90 dní v osobitnom systéme a 3 roky 41 dní vo všeobecnom systéme). Pre výpočet výšky starobného dôchodku Sociálna poisťovňa hodnotila len dobu poistenia po 18 roku veku t.j. 33 rokov a 302 dní (z toho 32 rokov 26 dní v osobitnom systéme a 1 rok 276 dní vo všeobecnom systéme). Keďže pre výpočet starobného dôchodku sa hodnotia len celé roky, použila len 33 rokov (z toho 32 rokov v osobitnom systéme a 1 rok vo všeobecnom systéme). Účelom krátenia podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 je nepripustiť aby sa rovnaká doba poistenia zhodnotila súčasne v oboch systémoch t.j. v osobitnom a aj všeobecnom systéme. Podľa žalobcu však krátenie nemá za cieľ aby rôzna doba poistenia nebola zhodnotená ani v jednom systéme. Nesprávnym krátením Sociálna poisťovňa uvedený I rok poistenia vo všeobecnom systéme anulovala a určila sumu starobného dôchodku vo výške 0 Euro ako keby žalobca nemal žiadnu dobu poistenia po 18 roku veku a po ukončení služobného pomeru a priznaní výsluhového príspevku. Sociálna poisťovňa pri výpočte nerešpektovala ani vlastné Metodické usmernenie SP č. 16/2016 zo dňa 20.05.2013, č. 29978/2013-BA „Postup organizačných zložiek Sociálnej poisťovni v konaní o dôchodkovej dávke poistenca, ktorý vykonával zamestnanie v služobnom pomere vo funkcii zaradenej do I. a/alebo II. kategórie (konkrétne čl. 6 ods. 2 bod 2, keď nepoužila pre koeficient dobu služby 33 rokov).

Uvedený postup je v rozpore s ustálenou rozhodovacou činnosťou súdov. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1Sdo/20/2005 a rozsudok Krajského súdu v Prešove 5Sd/34/2014. V závere zdôraznil, že Sociálna poisťovňa nesprávne určila rozhodné obdobie keď uviedla,

že rozhodnuté obdobie je podľa § 2 ods. 3 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. obdobie 10 po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov pred rokov, v ktorom občan skončil zamestnanie I. kategórie, t.j. kalendárne roky 1988 - 1999. Žalobca však ukončil služobný pomer 30.03.1998.

8. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa trvala na vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia a žiadala ho potvrdiť.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 492 ods. 2 SSP preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že rozsudok Krajského súdu v Prešove je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

10. Predmetom preskúmania je rozhodnutie, ktorým Sociálna poisťovňa, ústredie zamietla podľa § 21 a § 175 zákona č. 100/1988 Zb., § 259 ods. 1, § 274 a § 114 zákona žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku.

11. Kasačný súd z administratívneho spisu zistil, že žalobca získal 33 rokov služby v I. pracovnej kategórii, dôchodkový vek podľa § 274 zákona a s použitím ustanovenia § 21 ods. 1 písm. c/ a § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. dosiahol dovŕšením veku 55 rokov, t.j. XX.XX.XXXX.

12. V zmysle § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 01.01.2004, a o ktorých nebolo do tohto dňa rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných pred 01.01.2004.

13. Podľa § 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. o dávke dôchodkového zabezpečenia vojakov rozhoduje odbor sociálneho zabezpečenia Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia.

14. Podľa § 261 ods. 1 vety prvej až tretej zákona č. 461/2003 Z.z. suma starobného dôchodku poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na tento dôchodok pred 01.01.2004, je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31.12.2003 a nepoberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo ich časť, sa určí podľa tohto zákona. Náhradné doby získané do vzniku nároku na starobný dôchodok sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31.12.2003. Táto suma nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31.12.2003, a to vrátane úpravy dôchodkov a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu.

15. Z administratívneho spisu mal kasačný súd preukázané, že žalobca nesplnil podmienku nepretržitého trvania zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31.12.2003. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.

16. Podľa § 114 ods. 1, 2 zákona č. 100/1988 Zb. orgánmi sociálneho zabezpečenia sú Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí a ďalšie štátne orgány určené zákonmi národných rád. Ak ide o sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy, sú orgánmi sociálneho zabezpečenia ministerstvá národnej obrany a vnútra, ministerstvá vnútra a životného prostredia a spravodlivosti republík a orgány uvedené v § 142.

17. Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva obrany SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení vojakov, teda v danom prípade aj o nároku na starobný dôchodok, je daná, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31.12.2003 tak, ako to predpokladá ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.

18. Z otázkou chýbajúcej právomoci sa nezaoberala odporkyňa, ale ani krajský súd, že v danej veci je na postúpenie veci príslušnému správne orgánu potrebné aplikovať ustanovenie § 20 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov ako všeobecného predpisu upravujúceho správne konanie, keďže zákon č. 461/2003 Z.z. taký postup nerieši a upravuje postúpenie len v prípade miestnej,

resp. vecnej nepríslušnosti organizačných zložiek Sociálnej poisťovne.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov žalovaná nie je oprávnená (a ani nemala) v danom prípade o žiadosti žalobcu o starobný dôchodok rozhodnúť. V čase vzniku nároku navrhovateľa na starobný dôchodok mal a naďalej má kompetenciu na rozhodovanie o tomto nároku príslušný orgán Ministerstva obrany Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb.).

Pokiaľ teda žalovaná napadnutými rozhodnutiami rozhodla o zamietnutí žiadosti žalobcu, hoci nemala na takéto rozhodnutie právomoc, prekročila tým svoje kompetencie.

20. Z uvedených dôvodov kasačný súd považoval napadnuté rozhodnutia žalovanej za nesúladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

21. V ďalšom konaní je žalovaná viazaná právnym názorom kasačného súdu a žiadosť žalobcu o starobný dôchodok postúpi na rozhodnutie príslušnému orgánu v súlade s § 142 ods. 4 písm. a) zák.č.100/1988 Zb.

22. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne Krajský súd v Prešove.

23. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.